

A hamvas rétihéja (*Circus pygargus* L.) fészkelése Magyarországon.

I szövegábrával.

Irta : SCHENK JAKAB.

Az 1929. év június 3-dikán Ürbő pusztán a madárjelölésekben segítő pákászmom az egyik turjányból feltűnő apró rétihéja tojásokat hozott, amelyeket elvittem az Intézet gyűjteménye számára. A madarat sajnos nem sikerült szem elé kapnom, így csak tisztán a tojások alapján tudtam azokat mint a hamvas réti héja tojásait meghatározni. Szerencsére a tojások olyan apró méretűek, hogy semmi kétség sem foroghat fenn azok faji azonosságára vonatkozólag.

A fészkek avas káka-sűrűben volt elhelyezve s csak vízben gázolva lehetett hozzáférni. Még ugyanebben az esztendőben hasonló helyen a kb. 8 kilométer távolságban levő úgynevezett Borzashegyi turjányban is fészkeltek egy pár (esetleg az, amelynek a tojásait elszedtük). Ez már a jelölési munkálatok befejezése után történt július első harmadában. Ezeket a tojásokat is a pákász hozta és szintén az Intézet gyűjteményében vannak.

Tudomásom szerint ez az első fészkelés Ürbő pusztán, mert előzőleg sem CERVA FRIGYES, sem magam nem észleltük még a fajt sem, nemhogy a fészket találtuk volna, pedig mind a ketten gyakran látogattuk ezt a területet, különösen a magam részéről az 1912 óta egész rendszeresen végzett madárjelölésekkel kapcsolatosan. *)

Eleinte abban a téves hitben voltam, hogy ez az első adat a hamvas rétihéja magyarországi fészkeléséről, azonban faunisztikai adatokra vonatkozó gyűjteményemet erre nézve átkutatva, azt találtam, hogy a Nemzeti Múzeumban is van a hamvas rétihéjának egy fészkealjja, amelyet még 1895 június 3-dikán gyűjtött KUNSZT KÁROLY Csallóköz-Somorján. Ezt az adatot közöltem is Fauna Regni Hungariae címen 1918-ban megjelent munkámban. Minthogy azonban az irodalomban semmi nyomát sem találtam, hogy a hamvas réti héjának ezt az első magyarországi fészkealjját valaki szakszerűen megvizsgálta és pontosan meghatározta volna, azért megkértem CSIKI ERNŐ barátomat, a Nemzeti

*) Még éppen kapuzárás előtt kapom CERVA FRIGYES értesítését, hogy ő már 1906. jun. 13-án is talált Ürbőn egy fészkealjat 2 tojással.

Múzeum állattárának igazgatóját, hogy engedje át vizsgálat céljára ezt a fészekaljat. Kérésem szíves teljesítéséért ezen az úton is hálás köszönetet mondok. Szerencsére ezeknek a tojásoknak a méretei is olyan apróak, hogy faji azonosságuk kétségtelenül megállapítható.

A cs.-somorjai tojások méretei: 42×32 , 40×33 , 40.5×32.5 , 38.8×31.8 . A megfelelő súlyok: 1.781, 1.854, 1.766, 1.559.

Az ürbei első fészekalj méretei: 38×31 , 37×32 , 38×32 . A megfelelő súlyok: 1.683, 1.666, 1.840.

Az ürbei második fészekalj méretei: 35.5×31 , 38.5×32 . Ezek pontos súlyát nem lehetett megállapítani, mert nem voltak teljesen tisztán kifujva.

REY kiváló madártojás meghatározó munkája a hamvas rétiheja tojásméreteinek átlagát 40.6×31.9 -ben, a minimális méreteket 36×31.8 -ban, ill. 36.7×30 -ban adja meg. Az ürbei rétiheja tojások tehát valamennyien az átlagméretek alatt vannak, sőt a 35.5×31 méretű tojás új minimális méretet jelent. A *Circus macrurus* és *cyaneus* tojások — amelyek esetleg össze lehetne téveszteni s szóbanforgó tojásokat — minimális méretei REY szerint a *cyaneus*-ra vonatkozólag 42×33 , a *macrurus*-ra vonatkozólag 40.1×35 . JOURDAIN szerint a minimális méret a *macrurus*-ra vonatkozólag ugyanaz, mint REY-nél, a *cyaneus*-nál 40×32 . Valamennyi tehát jóval nagyobb, mint az ürbei tojások mérete, így ezeket minden kétséget kizáróan hamvas rétiheja tojásokként kell meghatározni.

A csallóköz-somorjai fészekaljnál már kétebb lehetne a meghatározás, mert a legtöbb tojás mérete beleesik a *cyaneus* és *macrurus* méreteibe, de szerencsére ebben a fészekaljban is van olyan tojás, melynek mérete jóval kisebb, mint a *cyaneus* és *macrurus* minimális méretei, úgyhogy ezt a fészekaljat is biztos *pygargus*-nak kell meghatározni.

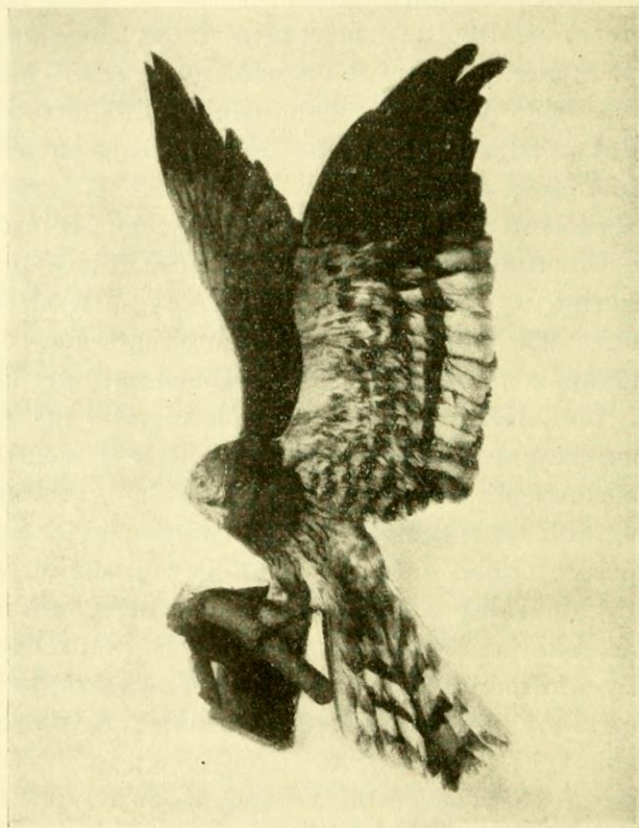
Minthogy ilyenformán a hamvas rétiheja magyarországi fészkeléséről már bizonyító példányaink vannak, revízió alá vehetjük a régebbi idevonatkozó adatokat is.

Az első, aki a hamvas rétiheja magyarországi fészkelését említi, az osztrák ZELEBOR, aki az 1850-es években állítólag a szerémszégi Kupinovo mellett, a hírneves Obedszka Bara környékén gyűjtötte tojásait, melyek a bécsi természetrajzi múzeumba kerültek volna. (Journal f. Ornith. XII. 1864 p. 73.) Ezekre a tojásokra vonatkozólag REISER OTMÁR barátom a következőket írja: „Az 1854. évi lajstromban valóban szerepel 4 *pygargus* tojás Kupinovo-ról, de az általam nagyon gondosan végigvizsgált gyűjteményben azok már nincsenek meg. Itt csak a *C. aeruginosus* egy tojását találtam ZELEBOR kezeírásával ellátva, amelyet 1853. május 7-dikén gyűjtött Kupinovon. Részemről kétségbe vonom, hogy ez a madárfej ezen a területen fészkelte volna, mert a Száva átellenes partján Boszniában sohase figyeltem meg ezt a fajt a fészkelés ideje alatt. Boszniában csakis a nagy livn o-i síkság északi határán találtam ezt

a fajt fészkelve, ahol több bizonyító példányt és fészekaljat gyűjtöttem.“**)

Ezt az adatot tehát nem lehet figyelembe venni.

Ugyanezt kell mondani DOMBROVSZKY RÓBERT közléseiről, melyek szerint 1887-ben gyakori fészkelő volt a Fertőn és a kapuvári Éger-erdőben (Beiträge zur Kenntniss der Vogelwelt des Neusiedlersees in Ungarn, Die Schwalbe XII. 1889 p. 39, és Die europäischen Raubvögel, Der Weidmann XXIV. 1893 p. 40). Utinaplójából azonban meg lehet állapítani,

15. ábra — Fig. 15.

Hamvas rétihéja, nászruhás him.
Wiesenweihe, Männchen im Pachtkleide.

hogy a költési időszak alatt nem tartózkodott a kérdéses területen s ezért adatait nem lehet teljesen elfogadni, dacára annak, hogy a hamvas rétihéjának a fészkelését ezen a területen akkoriban csakugyan biztosra

**) A Száva északi partján való esetleges fészkelése mellett legfeljebb csak HIRTZ M. adatát lehetne felhozni (Zum Verzeichnis d. Vögel d. Kroatischen Fauna. Ornith. Jahrbuch 1912. p. 31), mely szerint 1900 május 7-én lövetett egy példányt a pozsegamegyei Tominovac községben, amely Livnotól északra fekszik, SCH. J.

kell vennünk, mert FRIVALDSZKY (*Aves Hungariae* p. 3) szerint 1890 május 15-én lövetett egy példány a Fertő déli partján fekvő Széplakon.

Fészkelésre vonatkozó adatnak lehet venni SZIKLA GÁBOR egyik kézirati adatát, mely szerint 1886 ápr. 28-dikán lövetett egy példány Fonyódon. A hamvas rétiheja nálunk áttelelő, korai és késői átvonuló (tavaszi átvonulásának országos középszáma március 25.), úgyhogy a költési időszakba eső előfordulásoknál nem valószínűtlen, hogy itt fészkelő példányokról lehet szó, amit szemelláthatóan bizonyítanak a somorjai adatok, ahol az 1895-ös évben, amikor valóban fészkelte ott a hamvas rétiheja, április 26-dikán hím és nőstény lövetett KUNSZT KÁROLY akkori jelentése szerint. Valószínűleg később is fészkelte a környéken, amit KUNSZT 1903. évi április 29-diki adata bizonyít s még inkább CHERNEL adata (*AQUILA* XVI. p. 148.), amely szerint 1897 május 9-dikén lövetett egy példány a Somorja közelében levő szintén pozsonymegyei Vajkán. Ugyanezen forrás szerint 1897 június 4. és 6-dikán a pestmegyei Dunaharaszti mellett is lövetett egy-egy példány, tehát az ürbei fészkelő terület közvetlen szomszédságában.

1903-tól fogva a Madártani Intézet gazdag faunisztikai anyagában többé nem találkozunk a hamvas rétiheja oly példányával, amely a fészkelési idő alatt került volna kézre. Következtetést ebből természetesen nem szabad vonni, de mindenesetre föltűnő, hogy csak 1928-ban figyelte meg WARGA KÁLMÁN a Kisbaltaton mellett a fészkelés ideje alatt s ugyancsak 1928-ban június 2-án Mosonszentpéteren lőtt egy szép díszruhás hímét SZELECZKY ANDOR tábornok, — vagyis az ürbei fészkelést közvetlenül megelőző esztendőben.

A többi adattal hamarosan végezhetünk. 1930-ban Ürbő pusztán még megjelent. A régi helyén megkezdte a fészekrakást is, de már nem észkelt — valószínűleg a turjány kiszáradása miatt, mert ez a körülmény csökkentette a biztonsági érzetét.

A nyugatmagyarországi állandó fészkelő területéről azonban 1930-ban feltűnő nagy számban jelezték. Így CERVA FRIGYES az 1930. évben Moson megyéből két 4-es fészekaljat hozott. Ugyancsak Mosonmegyében Kisbodakon fészkelte DR. VASVÁRI MIKLÓS szerint, aki 1930 nyarán a budapesti Állatkertben látott 4 juv. példányt, amelyeket DR. SZLÁVY TIBOR küldött az említett helyről; VASVÁRI szerint ugyanakkor ezenkívül még 5 fiatal példány került az Állatkertbe ismeretlen helyről.

Összefoglalva az eddigieket, valószínűnek látszik, hogy az ország nyugati részén, tehát a Dunántúlon s különösen a Fertő vidékén gyakrabban fészkel. Kelet felé mindig ritkább lesz és az Alföld kellő közepén fekvő Ürbő pusztá egyelőre a magyarországi fészkelési terület keleti határának tekinthető. Lehetséges, hogy a nyugati területeken állandóan fészkel évről-évre, de talán csak a Fertőt övező vidékeken. Innen a fészkelés

mind szórványosabb lesz és csak hosszabb időközök után jelenik meg egy-egy pár. Végleges ítéletet az eddigi anyag alapján még nem lehet mondani. A későbbi kutatások talán még sok meglepetést hozhatnak ebben a kérdésben, mert hiszen nagyon valószínűtlen, hogy Űrbő és Románia között ne fészkelne. Hogy Romániában biztosan fészkel, azt a DOMBROVSKY R. (*Ornis Romaniae* p. 596.) által közölt tojásméretek kétségtelenül bizonyítják. 21 tojás átlag méretei 40.5×31.6 ; maximum 45×33.2 , minimum 36.2×31 . Remélhető, hogy most már a fészkelés kérdésének tisztázása után, más területeken is előkerül majd s nagyon kérjük megfigyelőinket, hogy a kérdésnek minél éberebb figyelmet szenteljenek. Hiszen még a kékes rétihéja (*Circus cyaneus*) magyarországi fészkelésének az ismerete is nagyon hiányos. Alig van néhány biztos adatunk róla. Mindakét faj lehetőleg kerüli a nádast, tehát, ha akár vetésben, akár füves, kákás, sásos turjányban találunk fészkelő rétihéját, akkor már nagyon valószínűen nem a nálunk közönséges barna rétihéjáról van szó, hanem valami ritkaságról, melyet okvetlenül illetékes szakember tudomására kell juttatni. A hamvas rétihéja díszruhás hímjére különösen jellemző a két sötét sáv a szárny alsó részén, úgy hogy keringés közben, vagy az észlelő fölött elrepülve erről biztosan fölismerhető.

Das Nisten der Wiesenweihe (*Circus pygargus* L.) in Ungarn.

Mit 1 Textfigur.

VON JAKOB SCHENK.

Am 3. Juni 1929, gelegentlich der Vogelberingungen auf der Űrbő-Pusztta, fand mein Gehilfe in einer Sumpfniederung auffallend kleine Weihe-Eier, welche ich für die Sammlung des Institutes mitnahm. Den Vogel konnte ich leider nicht zu Gesicht bekommen, musste also die Eier nach ihren charakteristischen Merkmalen bestimmen. Glücklicherweise sind die Eier in ihren Massen derart klein, dass dieselben nur als Wiesenweiheneier bestimmt werden konnten und bezüglich Artzugehörigkeit jeder Zweifel ausgeschlossen erscheint.

Der Horst befand sich in dichtem Binsengestrüpp. Um ihn zu erreichen, musste man durch das Wasser waten. Noch in demselben Jahre nistete an einer ähnlichen Stelle, in der etwa 8 Kilometer entfernten Sumpfniederung „Borzashegy“, ebenfalls ein Paar (vielleicht dasselbe, welchem wir die Eier genommen hatten). Dies war bereits nach Beendigung der Beringungsarbeiten, im ersten Drittel des Juli. Auch die Eier dieses Geleges befinden sich in der Sammlung des Institutes.

Meines Wissens handelt es sich hier um das erste Nisten der Wiesenweihe auf der Ürbö-Puszta, denn bis dahin konnten weder FRIEDRICH CERVA noch ich selbst diese Art dort zur Brutzeit beobachten, geschweige denn ihren Horst finden, trotzdem wir beide die Gegend häufig besuchten, besonders ich gelegentlich der seit 1912 planmässig durchgeführten Vogelberingungen. *)

Ich war anfänglich der irrigen Meinung, es handle sich hier um das erste Brutvorkommen der Wiesenweihe in Ungarn überhaupt, doch konnte ich bei Durchsicht meiner Sammlung faunistischer Daten feststellen, dass sich auch im Nationalmuseum ein Gelege der Wiesenweihe befindet, welches KARL KUNSZT am 3. Juni 1895 in Csallóköz-Somorja gesammelt hatte. Diese Angabe wurde auch von mir in meiner Arbeit Fauna Regni Hungariae 1918 veröffentlicht. Indem ich jedoch in der einschlägigen Literatur nirgends eine Spur davon fand, dass dieses Gelege von einem Fachmanne untersucht und sicher bestimmt worden wäre, bat ich meinen Freund ERNST CSIKI, Direktor der zoologischen Abteilung des Nationalmuseums um Überlassung desselben zwecks eingehender Untersuchung. Für die liebenswürdige Erfüllung meiner Bitte sei ihm auch an dieser Stelle herzlicher Dank ausgesprochen. Zum Glück sind die Masse auch dieser Eier so klein, dass deren Artzugehörigkeit ohne Zweifel festgestellt werden konnte.

Die Masse der Cs.-somorjaer Eier sind folgende: 42×32 , 40×33 , 40.5×32.5 , 38.8×31.8 . Die entsprechenden Gewichte: 1.781, 1.854, 1.766, 1.559.

Die Masse des ersten Geleges von Ürbö sind: 38×31 , 37×32 , 38×32 . Die entsprechenden Gewichte: 1.683, 1.666, 1.840.

Die Masse des zweiten Geleges von Ürbö lauten: 35.5×31 , 38.5×32 . Das genaue Gewicht konnte nicht ermittelt werden, da die Eier nicht ganz rein ausgeblasen waren.

REY gibt in seinem hervorragenden Bestimmungswerk für Vogeleier die Durchschnittsmasse der Wiesenweihen-Eier mit 40.6×31.9 , die Minimalmasse mit 36×31.8 bzw. 36.7×30 an. Die Wiesenweihen-Eier von Ürbö sind also alle unter den Durchschnittsmassen, ja das Ei von 35.5×31 stellt ein neues Minimum dar. Die Minimalmasse der Eier von Circus macrourus und cyaneus, mit welchen man allenfalls die in Rede stehenden Eier verwechseln könnte, betragen nach REY bei C. cyaneus 42×33 , bei macrourus 40.1×35 . Nach JOURDAIN ist das Minimalmass für macrourus das gleiche wie bei REY, für cyaneus beträgt es 40×32 . Die Masse aller dieser Eier sind also bedeutend grösser als die der Eier

*) Noch knapp vor Toresschluss erhalte ich eine Mitteilung von FRIEDRICH CERVA wonach er am 13. Juni 1906 in Ürbö ein Gelege mit 2 Eiern fand. SCH. J.

von Ürbö, so dass die letzteren ohne jeden Zweifel als Wiesenweihen-Eier angesprochen werden müssen.

Bei dem Gelege von Csallóköz-Somorja könnte die Bestimmung schon fraglicher sein, denn die Masse der meisten Eier fallen noch in den Bereich von *cyaneus* und *macrourus* Eier, doch enthält zum Glück auch dieses Gelege ein Ei, welches viel kleiner ist, als die kleinsten *cyaneus* und *macrourus*-Eier. Es muss somit auch dieses Gelege mit Sicherheit als *pygargus* bestimmt werden.

Nachdem wir also für das Nisten der Wiesenweihe in Ungarn schon Belegstücke haben, können wir die älteren diesbezüglichen Daten einer Durchsicht unterziehen.

Der erste, der das Nisten der Wiesenweihe in Ungarn erwähnt, ist der Österreicher ZELEBOR. Dieser sammelte in den 50-er Jahren des vorigen Jahrhunderts solche Eier angeblich bei Kupinovo im Komitate Szerém, in der Umgebung der berühmten Obedszka Bara. Diese sollen in das Wiener Naturhistorische Museum gelangt sein. (Journal für Ornith. XII. 1864 p. 73.) Bezüglich dieser Eier schreibt mir mein Freund OTMAR REISER Folgendes: „In der Liste des Jahres 1854 kommen tatsächlich 4 *pygargus*-Eier aus Kupinovo vor, doch finden sich diese in der von mir sehr eingehend untersuchten Sammlung nicht mehr vor. Ich fand hi r bloss ein Ei von *C. aeruginosus* mit der Handschrift ZELEBOR's versehen, welches er am 7. Mai 1853 bei Kupinovo gesammelt hatte. Ich für meine Person bezweifle, dass *C. pygargus* in diesem Gebiete gebrütet hat, denn am gegenüberliegenden Ufer der Save in Bosnien konnte ich diese Vogelart zur Brutzeit niemals beobachten. In Bosnien traf ich dieselbe bloss an der Nordgrenze der grossen Livno-Ebene brütend an, wo ich mehrere Belegexemplare und Gelege sammelte.“ **)

Diese Angabe kann man also nicht in Betracht ziehen.

Dasselbe gilt von den Mitteilungen ROBERT DOMBROWSKY's, wonach diese Art im Jahre 1887 häufiger Brutvogel am Neusiedler-See und in dem Kapuvárer Éger-Walde war. (Beiträge zur Kenntnis der Vogelwelt des Neusiedlersees in Ungarn, Die Schwalbe XII. 1889 p. 39, und Die europäischen Raubvögel in Der Weidmann XXIV. 1893 p. 40.) Aus seinem Reisetagebuch geht nämlich hervor, dass er sich zur Brutzeit in den fraglichen Gebieten gar nicht aufgehalten hat, so dass seine Angaben nicht vollkommen einwandfrei sind, obgleich das Vorkommen der Wiesenweihe als Brutvogel in obigen Gebieten zu jener Zeit tatsächlich als sicher

**) Für das eventuelle Nisten nördlich der Save könnte höchstens eine Angabe von M. HIRTZ erwähnt werden (Zum Verzeichnis d. Vögel d. Croatischen Fauna. Ornith. Jahrbuch 1912 p. 31), wonach am 7. Mai 1900 ein Exemplar in Tominovac Komitat Pozsega erlegt wurde. Diese Gemeinde liegt ziemlich genau nördlich von Livno.

angenommen werden muss, denn nach FRIVALDSZKY (*Aves Hungariae* p. 3) wurde am 15. Mai 1890 ein Exemplar bei Széplak am Südufer des Neusiedlersees erlegt.

Als Brutdatum kann eine Angabe von GABRIEL SZIKLA angesehen werden, laut welcher ein Exemplar am 28. April 1886 bei Fonyód erlegt wurde. Die Wiesenweihe ist bei uns im Frühjahr ein früher im Herbst ein später Durchzügler (das Landesmittel für ihren Durchzug im Frühjahr ist der 25. März), oder sie bleibt den Winter über bei uns. Wo sie also während der Brutzeit angetroffen wird, darf sie mit ziemlicher Wahrscheinlichkeit als Brutvogel angesprochen werden. Dies beweisen augenfällig die Daten von Somorja, wo im Jahre 1895, als tatsächlich die Wiesenweihe dort nistete, nach der damaligen Meldung von KARL KUNSZT am 26. April Männchen und Weibchen erlegt wurden. Wahrscheinlich brütete sie auch später in dieser Gegend, was KUNSZT's Angabe vom 29. April 1903 bestätigt, und mehr noch CHERNEL's Mitteilung (*Aquila* XVI. p. 148.), wonach am 9. Mai 1897 bei Vajka im Komitat Pozsony in der Nähe von Somorja ein Exemplar erlegt wurde. Aus derselben Quelle stammen zwei weitere Daten (4. und 6. Juni 1897) aus Dunaharaszti im Komitat Pest, also aus der unmittelbaren Nachbarschaft des Ürböer Brutgebietes.

Vom Jahre 1903 an begegnen wir in dem reichen faunistischen Materiale des Ornithologischen Institutes keinem Exemplar der Wiesenweihe mehr, welches während der Brutzeit erbeutet wurde. Schlussfolgerungen lassen sich hieraus selbstverständlich nicht ziehen, doch ist es immerhin auffallend, dass erst im Jahre 1928 KOLOMAN WARGA diese Art am Kisbalaton während der Brutzeit beobachtete, und gleichfalls 1928, am 2. Juni, General ANDOR SZELECZKY ein schönes Männchen im Prachtkleide bei Mosonszentpéter erlegte, — also unmittelbar ein Jahr vor dem Brutvorkommen bei Ürbö.

Für ein ständiges und häufigeres Nisten in diesem Gebiete zeugen die Angaben von FRIEDRICH CERVA, der im Jahre 1930 zwei Gelege zu 4 Stück aus dem Komitate Moson erhielt, ebenso auch die 9 jun. Exemplare welche nach DR. NIKOLAUS VASVÁRI in den Budapester Zoologischen Garten gelangten. Von diesen stammen 4 aus Kisbodak, Komitat Moson und wurden von DR. TIBERIUS SZLÁVY gesammelt, während über die anderen 5 Exemplare keine genaueren Daten vorliegen.

In Ürbö erschien die Wiesenweihe noch im Jahre 1930, begann auch an dem alten Platze mit dem Nestbau, brütete aber nicht, wahrscheinlich wegen Austrocknens des Sumpfes, wodurch ihr Sicherheitsgefühl beeinträchtigt wurde.

Zusammenfassend lässt sich sagen, dass die Wiesenweihe wahrscheinlich in dem westlichen Teile des Landes, also im Gebiete jenseits

der Donau und besonders beim Neusiedlersee häufiger brütet, dann nach Osten zu immer seltener wird, und die genau in der Mitte der grossen Tiefebene liegende Ürbö-Puszta vorläufig als Ostgrenze ihres ungarischen Brutgebietes angesehen werden kann. Möglicherweise brütet sie in den westlichen Gebieten ständig, Jahr für Jahr, aber vielleicht nur in den Gegenden am Rande des Neusiedlersees. Von hier aus wird sie als Brutvogel immer spärlicher, so dass erst nach längerer Zeit sich hier und da ein Paar sehen lässt. Ein abschliessendes Urteil lässt sich auf Grund des bisherigen Materials noch nicht fällen. Die spätere Forschung wird vielleicht noch manche Überraschungen bringen, denn es ist sehr unwahrscheinlich, dass dieser Vogel zwischen Ürbö und Rumänien nicht brüten sollte. Sein Brutvorkommen in Rumänien beweisen einwandfrei die von R. DOMBROVSKY (*Ornis Romaniae* p. 596) angeführten Ei-Masse. Die Durchschnittsmasse von 21 Eiern sind 40.5×31.6 , maximum 45×33.2 , minimum 36.2×31 . Es ist zu hoffen, dass nunmehr — nach Klärung der Brutfrage — diese Art auch in anderen Gebieten auftauchen wird. Wir bitten unsere Beobachter, dieser Angelegenheit ihre besondere Aufmerksamkeit zu schenken. Selbst die Kenntnis des Nistens der Kornweihe (*Circus cyaneus*) in Ungarn ist noch sehr mangelhaft. Wir haben kaum einige wirklich sichere Daten hierüber. Beide Arten meiden tunlichst das Rohr. Wenn wir also in Saatfeldern oder mit Gras, Schilf, Seggen bewachsenen sumpfigen Stellen Weihen brütend antreffen, können wir mit grosser Wahrscheinlichkeit annehmen, dass es sich nicht um die bei uns häufige Rohrweihe handelt, sondern um irgend eine Seltenheit. Hievon ist unbedingt ein Fachmann sogleich zu verständigen. Beim Wiesenweihen-Männchen im Prachtkleide sind besonders charakteristisch die beiden dunklen Streifen an der Unterseite der Flügel, so dass während des Kreisens oder beim Überfliegen des Beobachters diese Art hieran sicher zu erkennen ist.
